

RZEKA DŹWINA W CZASACH NOWOŻYTNYCH. CZ. 2: RZEKA JAKO PRZESZKODA

Mariusz Balcerek

ORCID: 0000-0002-1007-8042

<https://www.researchgate.net/profile/Mariusz-Balcerek>

Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu

Książnica Kopernikańska w Toruniu

Rzeka Dźwina w czasach nowożytnych

Balcerek, M. (2022). The Daugava River in the Early Modern Period. A Border, an Obstacle, and a Trade Route. *Textus et Studia*, 30(2), 123–170.
<https://doi.org/10.19265/tes.08202>.

Cel

- Jak wygląda podstawa źródłowa i literaturowa tematu?
- Jakie twierdze znajdowały się nad Dźwiną?
- Które z tych twierdz były najczęściej oblegane?
- Jakie bitwy stoczono nad rzeką?
- Jak przeszkoda na rzece Dźwinie prezentuje się na tle przeszkód na Dnieprze, Dunaju, Wiśle i Wołdze?

Agenda

- Źródła
- Literatura
- Twierdze
- Oblężenia
- Bitwy
- Podsumowanie

Źródła:

The screenshot shows the search interface of the National Archives of Sweden. At the top, there are navigation links: START, DIGITALA FORSKARSALEN, NATIONELL ARKIVDATABAS, and OM SÖKTJÄNSTEN. The main heading is "Sök i arkiven" with a "Sök tips" link. Below this, a search box contains the text "dunamunde". There is a checkbox for "Endast digitaliserat material" which is unchecked. Two buttons are present: "Sök" with a magnifying glass icon and "Rensa" with an 'x' icon. A link "Fler sökalternativ" with a downward arrow is also visible. Below the search box, there are tabs for "Startsida" and "Träfflista", and a link "Upp till sökformuläret".

On the left side, there are filters for "Begränsa ditt sökresultat" and "Resultatet begränsat på:" with a selected filter "Karta/ritning". Below this is a "Ta bort begränsning" link and a tree view for "ARKIV" with sub-categories: "Typ" (Alla (41), Karta/ritning (41)), "Arkivbildare / upphov" (Alla (41), Ej fastställd (41)), "ARKIVINSTITUTIONER" (Krigsarkivet (41)), and "ORT" (Lettland (1)).

On the right side, there are sorting options: "Visar träff 1-20 av 41" with a "Skriv ut" link, "Sortera på relevans", and "20 Träffar per sida". A pagination bar shows "1 2 3".

The search results are listed as follows:

- 1. Karta/ritning**
Titel: [26. Dunawmunne.](#)
Tid: 163-?
Tillhör arkiv: Handritade Kartverk
Arkivbildare/upphov: Proveniens ej registrerad
Förvaras: Krigsarkivet (depå: Arninge)
- 2. Karta/ritning**
Titel: [Östersjöprovinserna. Dünamünde. Utan titel. \(Dünam...](#)
Tid: 1600-t
Tillhör arkiv: Utländska stads- och fästningsplaner
Arkivbildare/upphov: Proveniens ej registrerad
Arkivbildare/upphov: Proveniens ej registrerad
Förvaras: Krigsarkivet (depå: Arninge)

Strona Riksarkivet
(<https://sok.riksarkivet.se/>)

Literatura:

Twierdze

1. Caune, A. & Ose, I. (2004) *Latvijas 12. gadsimta beigu – 17. Gadsimta vācu piļu leksikons (Latvijas viduslaiku pilis, 4)*. Latvijas vēstures institūta apgāds.
2. Ose I. (2007). *Daugavgrīvas cietokšņa būvvēsture*. Latvijas Vēstures institūta apgāds.
3. Tkačou, M. A. (1991). *Zamki i lyudzi*. Navuka i tehnika.
4. Tkačou, M. A. (2005). *Zamki Bielarusi*. Bielarūs.

Literatura:

Obleżenia

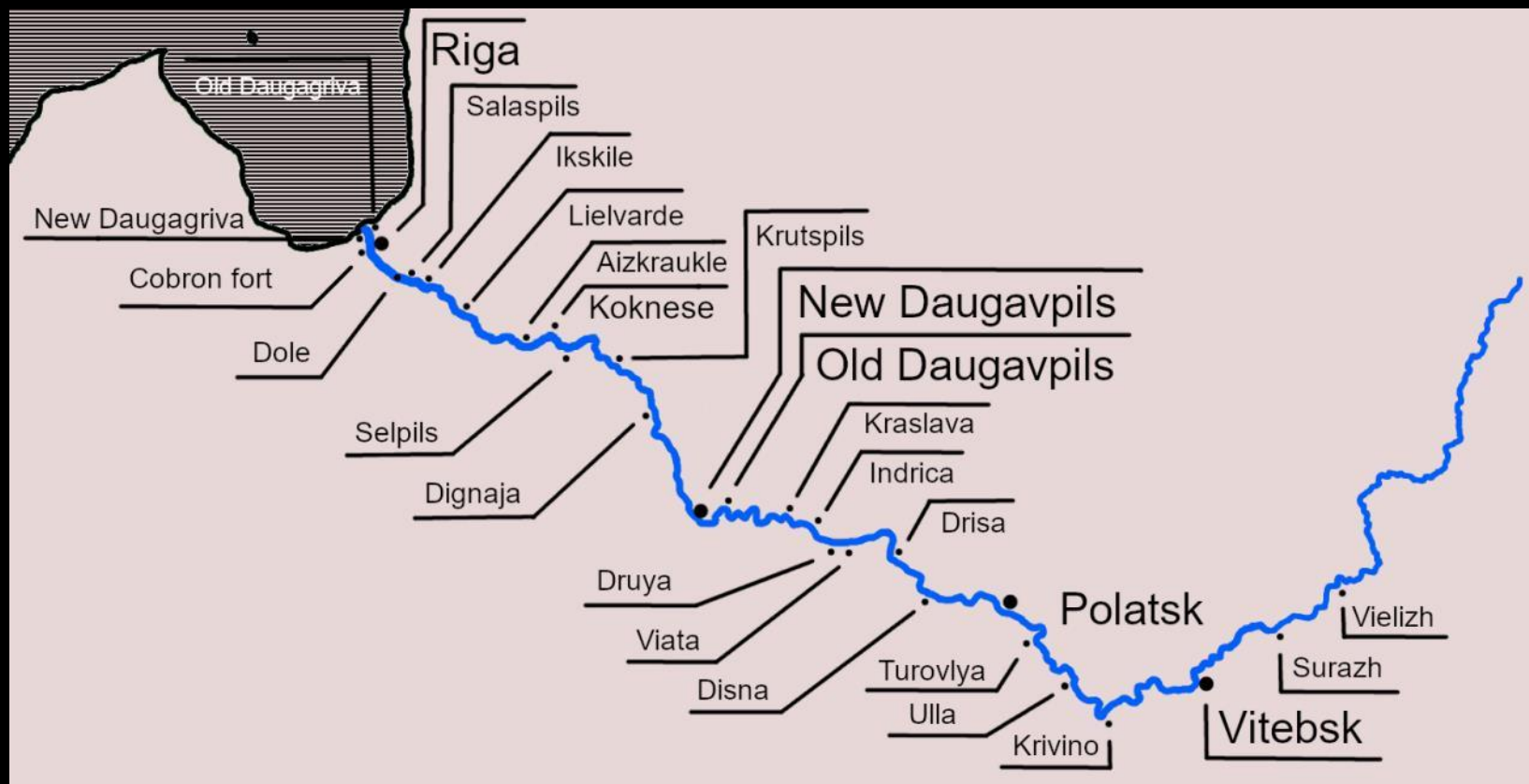
1. Filiushkin, A. I., & Kuz'min, A. V. (2017). *Kogda Polotsk byl rossiiskim. Polotskaia kampaniia Ivana Groznogo 1563–1579 gg.* Russkie Vitiazi.
2. Gajewski, W. (2015). *Obleżenie Połocka 1579.* Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej.
3. Kupisz, D. (2014). *Połock 1579.* Bellona.
4. Olejnik, K. (2015). *Połock 1579.* Bellona, & Edipresse Polska.
5. Penskoi, V. V. (2019). *Polotskaia voina. Ocherki istorii russko-litovskogo protivostoianiia vremen Ivana Groznogo. 1562–1570.* Tsentrpoligraf.

Literatura:

Bitwy

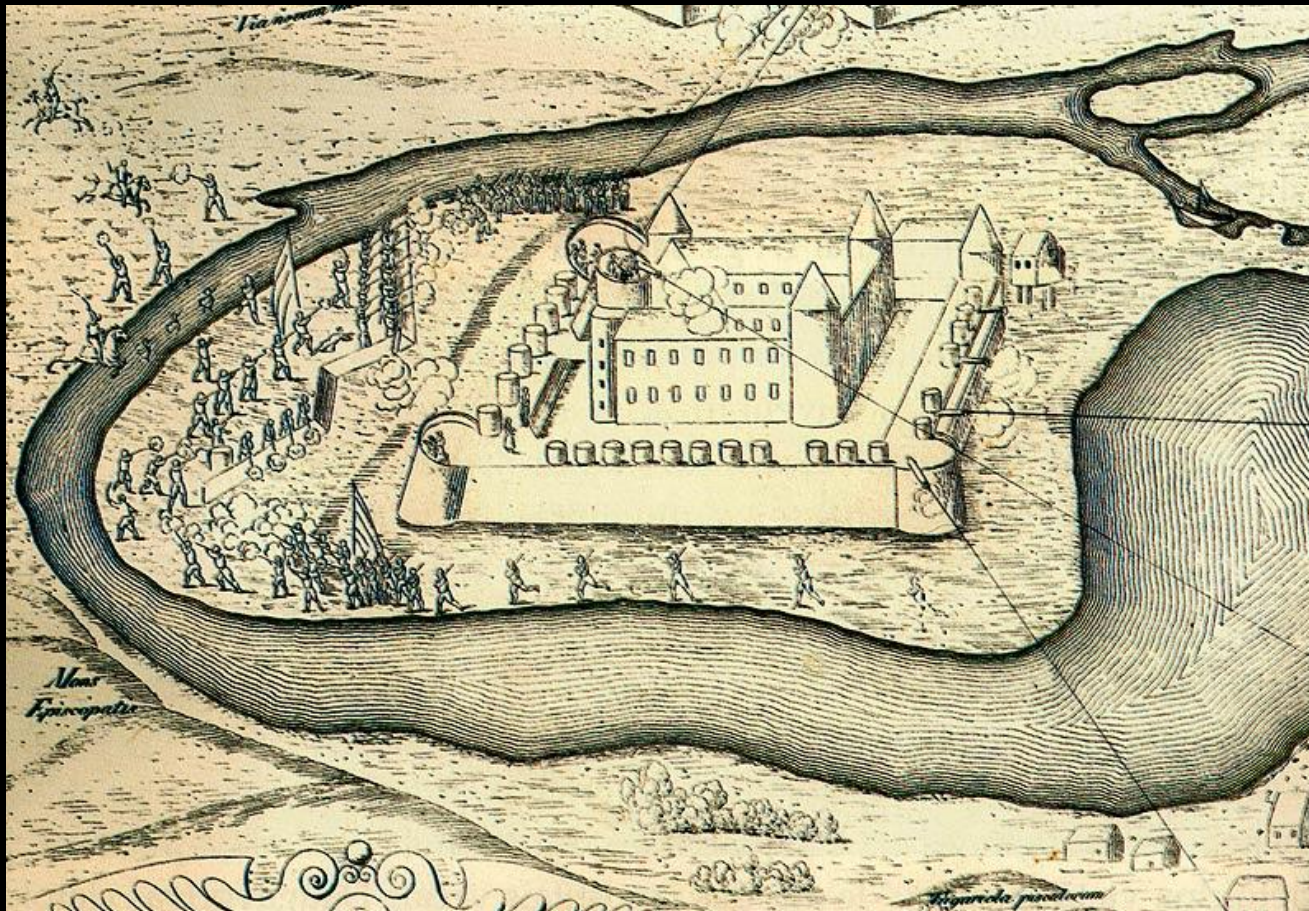
1. Kossarzecki, K. (2013). Kampania letnio-jesienna 1661 roku nad Dźwiną i bitwa pod Kuszlikami, In M. Nagielski, K. Bobiatyński, P. Gawron (Eds.), *Studia z dziejów stosunków Rzeczypospolitej z Państwem Moskiewskim w XVI–XVII wieku* (pp. 315–344). Inforteditions.
2. Kościelniak, K. (2019). Polish accounts of the participation of the Lithuanian armed forces in the battle of Kryżbork/Jakobstadt of 26 July (5 August) 1704. *Open Political Science*, 2(1), 174-180. <https://doi.org/10.1515/openps-2019-0016>.
3. Szymborski, G. (2015). *Wyprawa Fryderyka Augusta I do Inflant w latach 1700–1701 w świetle wojny domowej na Litwie*. Inforteditions.
4. Wisner, H. (2016). *Kircholm 1605. Triumf polskiej jazy*. Bellona.

Twierdze:

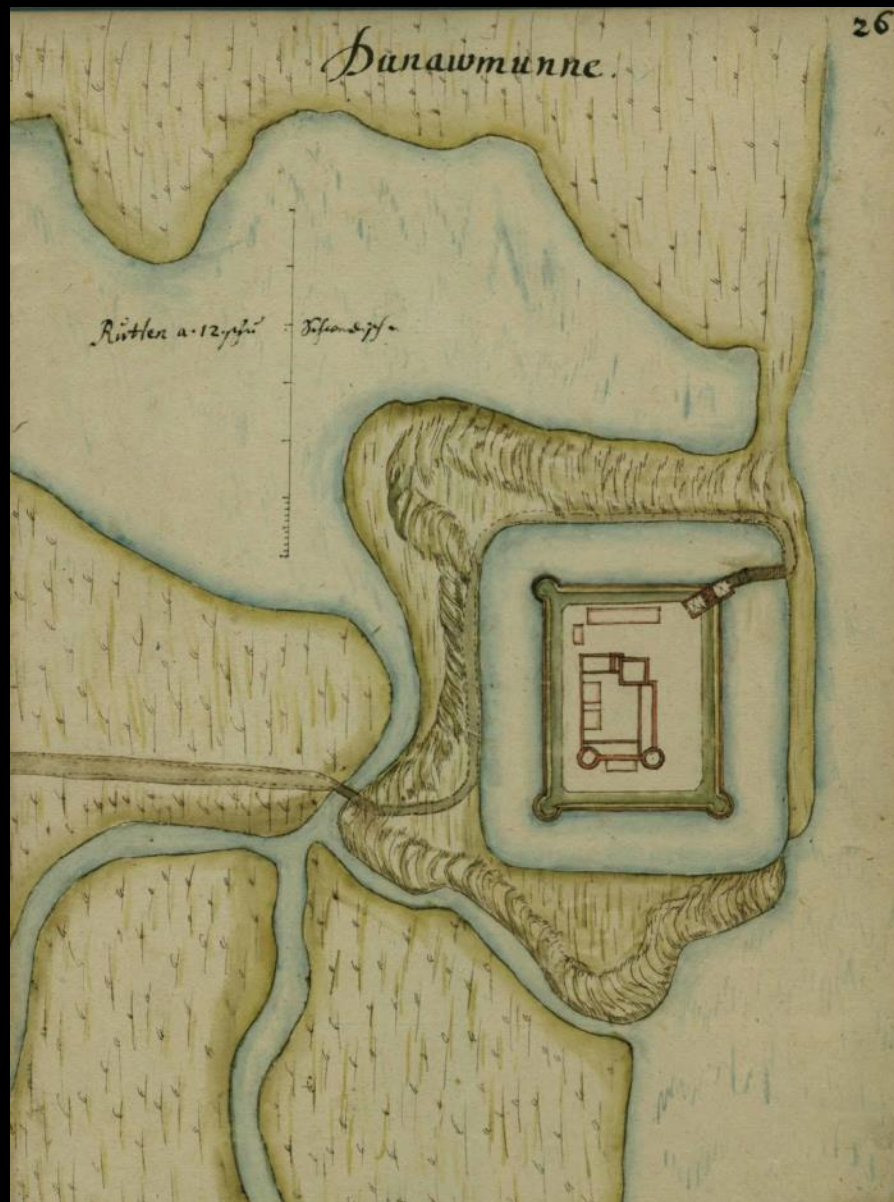
Umocnione punkty nad Dźwiną
Źródło: opracowanie własne

Twierdze:

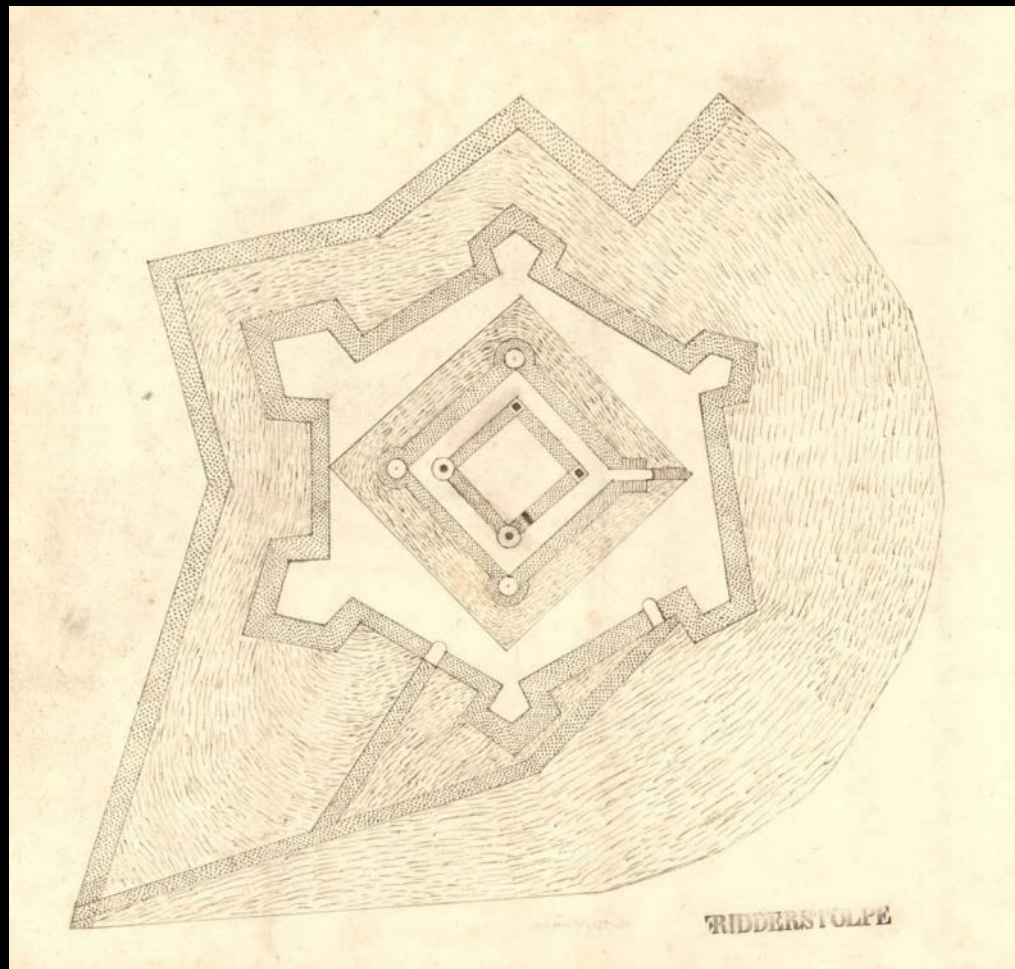
Twierdza Dyement (Daugagriva)
(Lauro, 1601)

Twierdze:

Twierdza Dyament
(Daugagriva)
(Örnehufvud, [1624])

Twierdze:

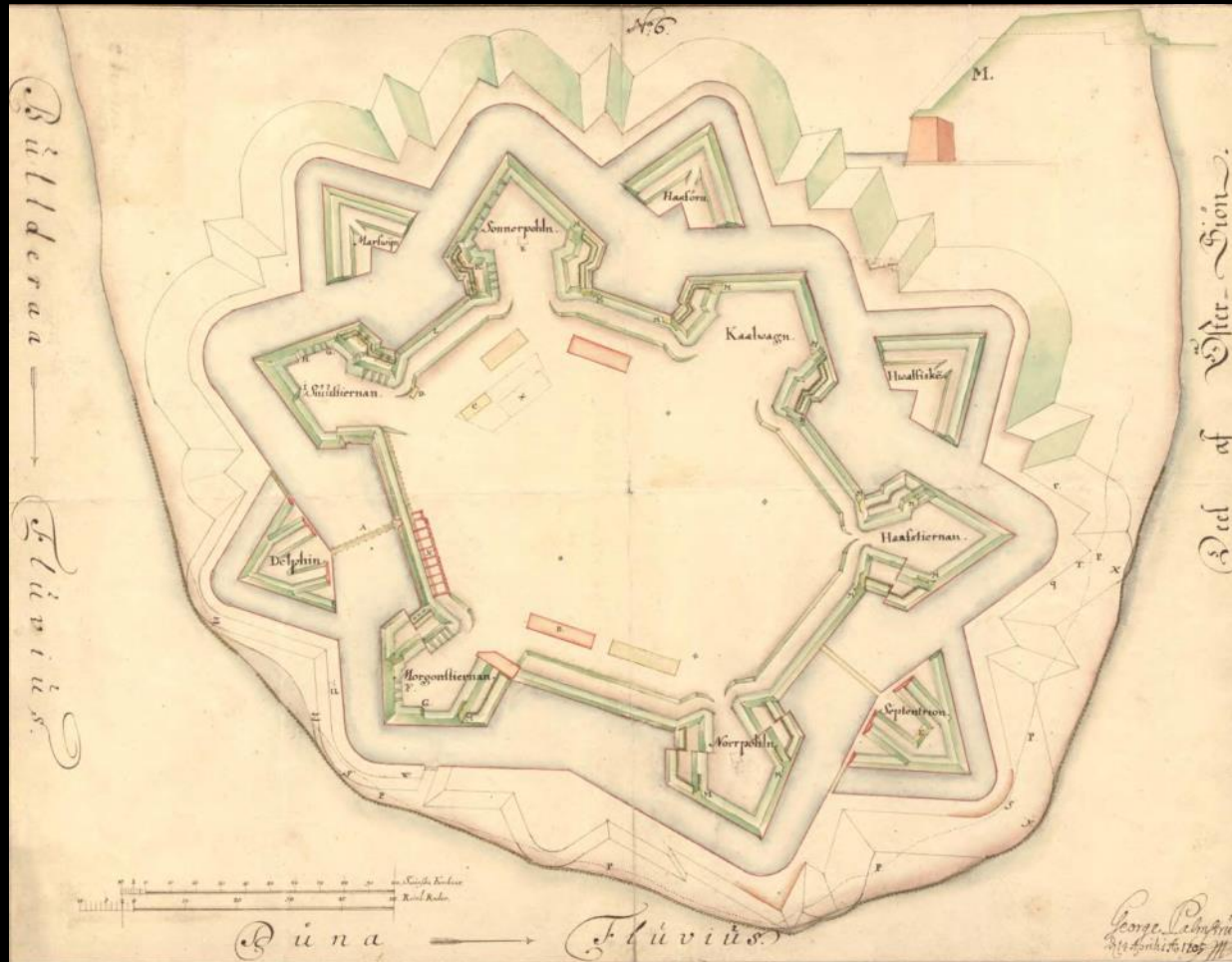
Wizja rozbudowy twierdzy Dyament (Daugagriva)
(NN, [1624])

Twierdze:

Ujście Dźwiny do morza
(NN, 1707)

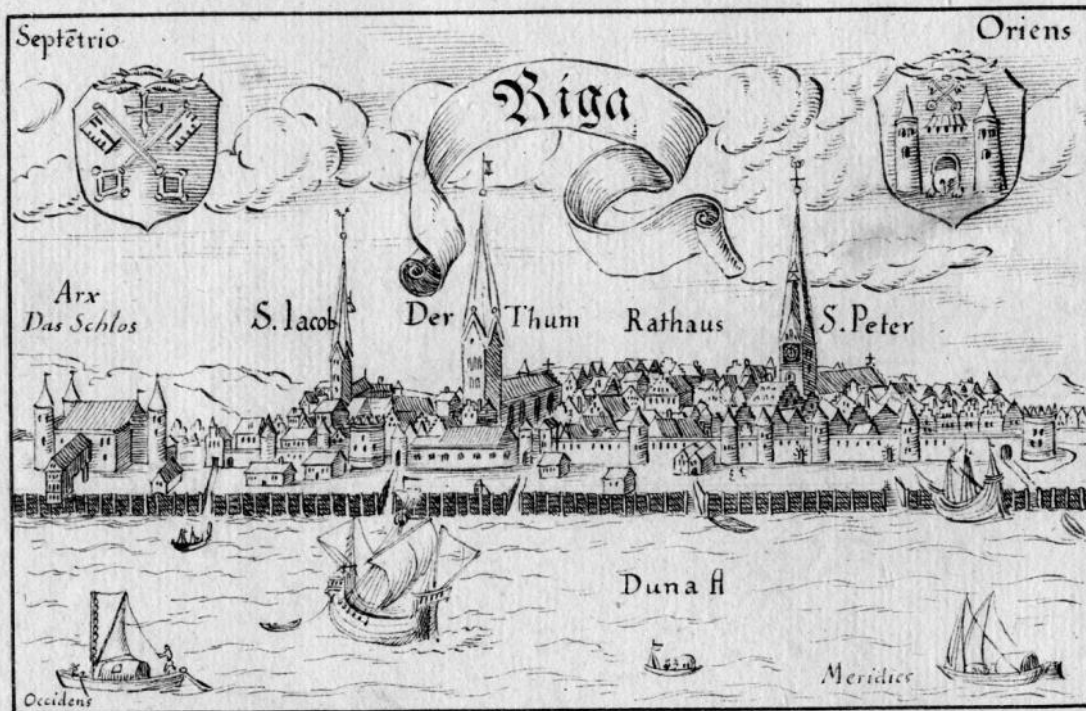
Twierdze:

Twierdza w Neumünde
(NN, 1705)

Twierdze:

Die Stadt Riga um end Jahr 1550.

aus Sebast. Munsteri Cosmographie. Luyde 1550.

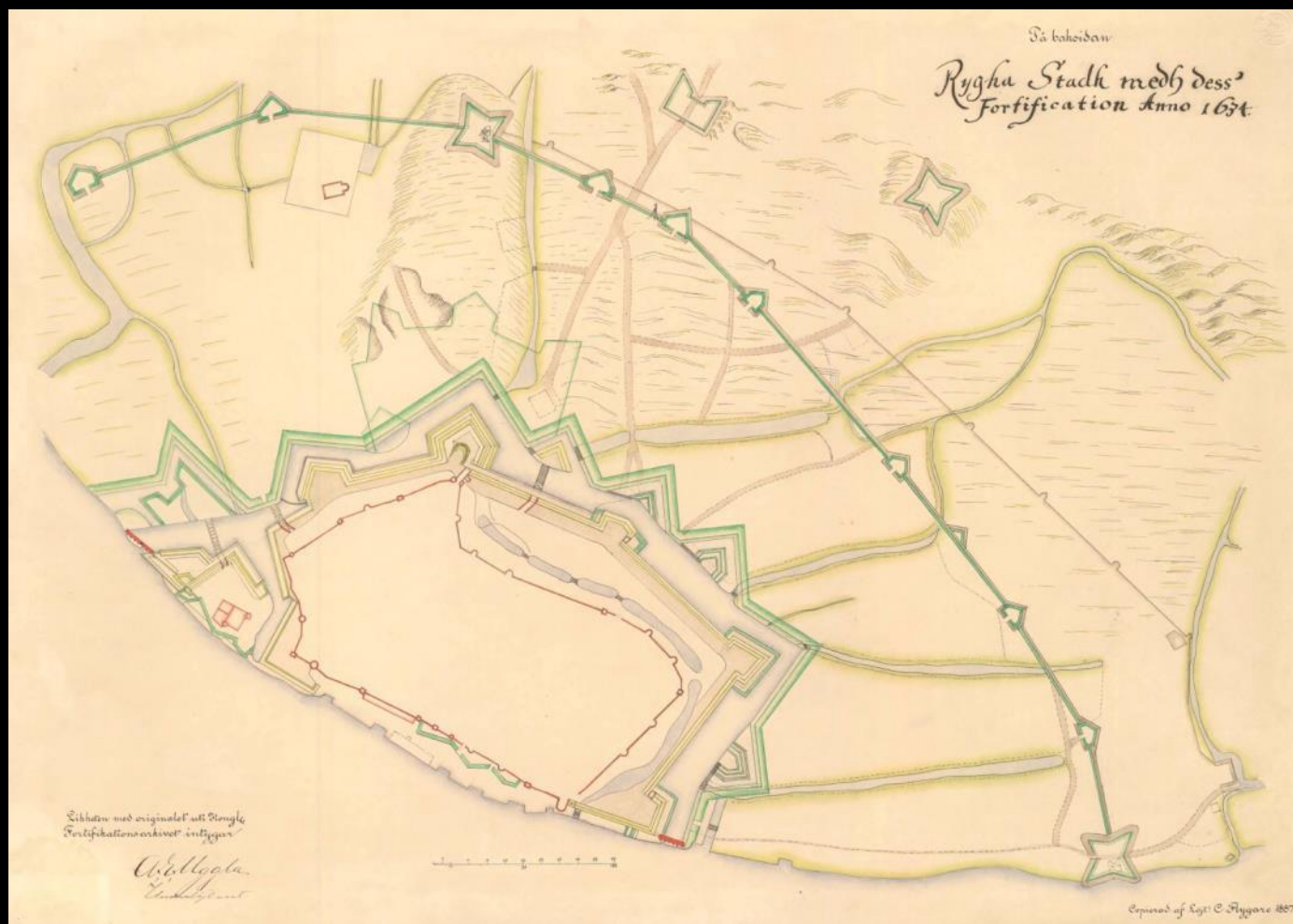
Widok Rygi od strony Dźwiny z 1550 roku
(Brotze, 1773)

Twierdze:

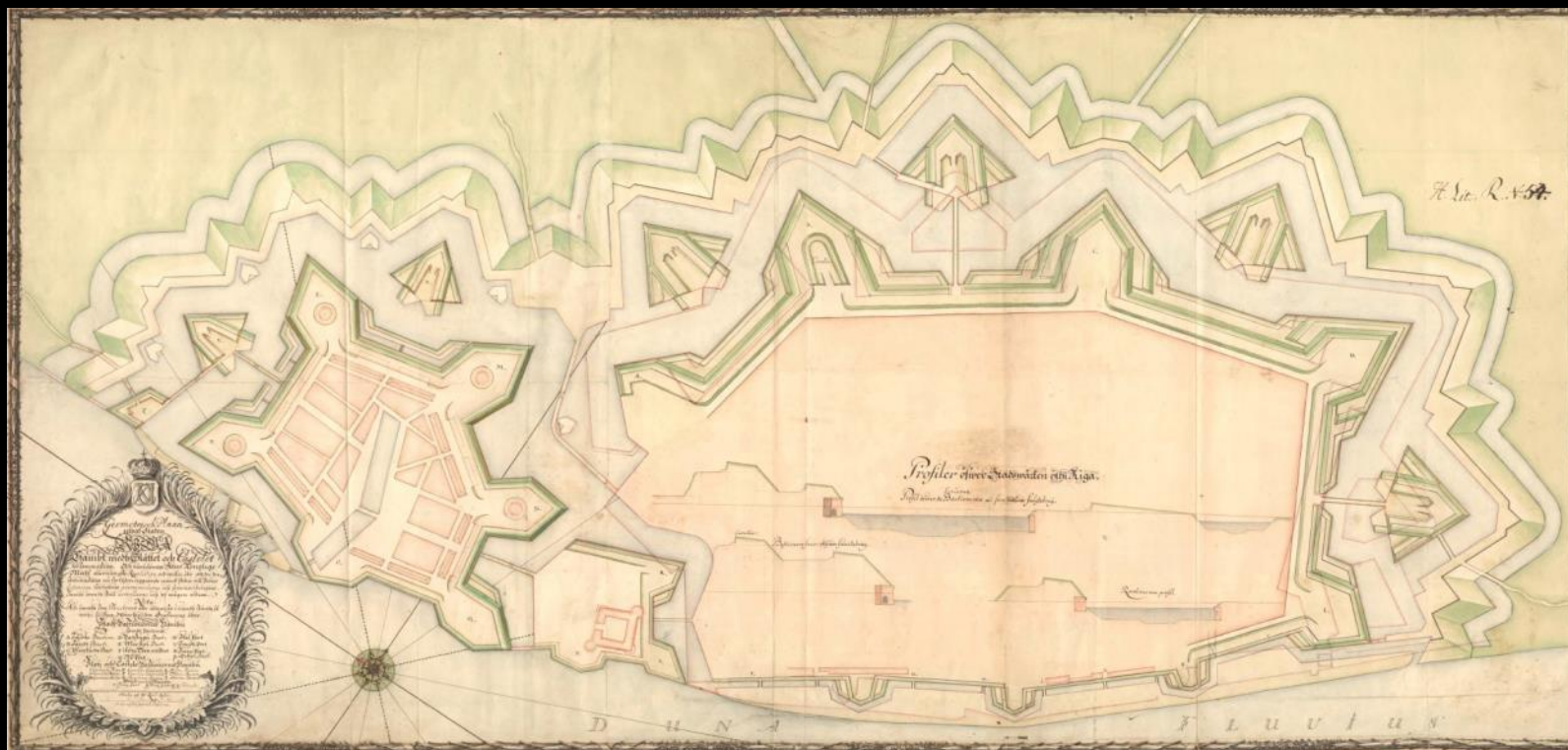
Plan ryskich fortyfikacji z lat 1621-1638
(Thomé, [1621-1638])

Twierdze:

Plan rozbudowy ryskich fortyfikacji w 1634 roku
(NN, 1887)

Twierdze:

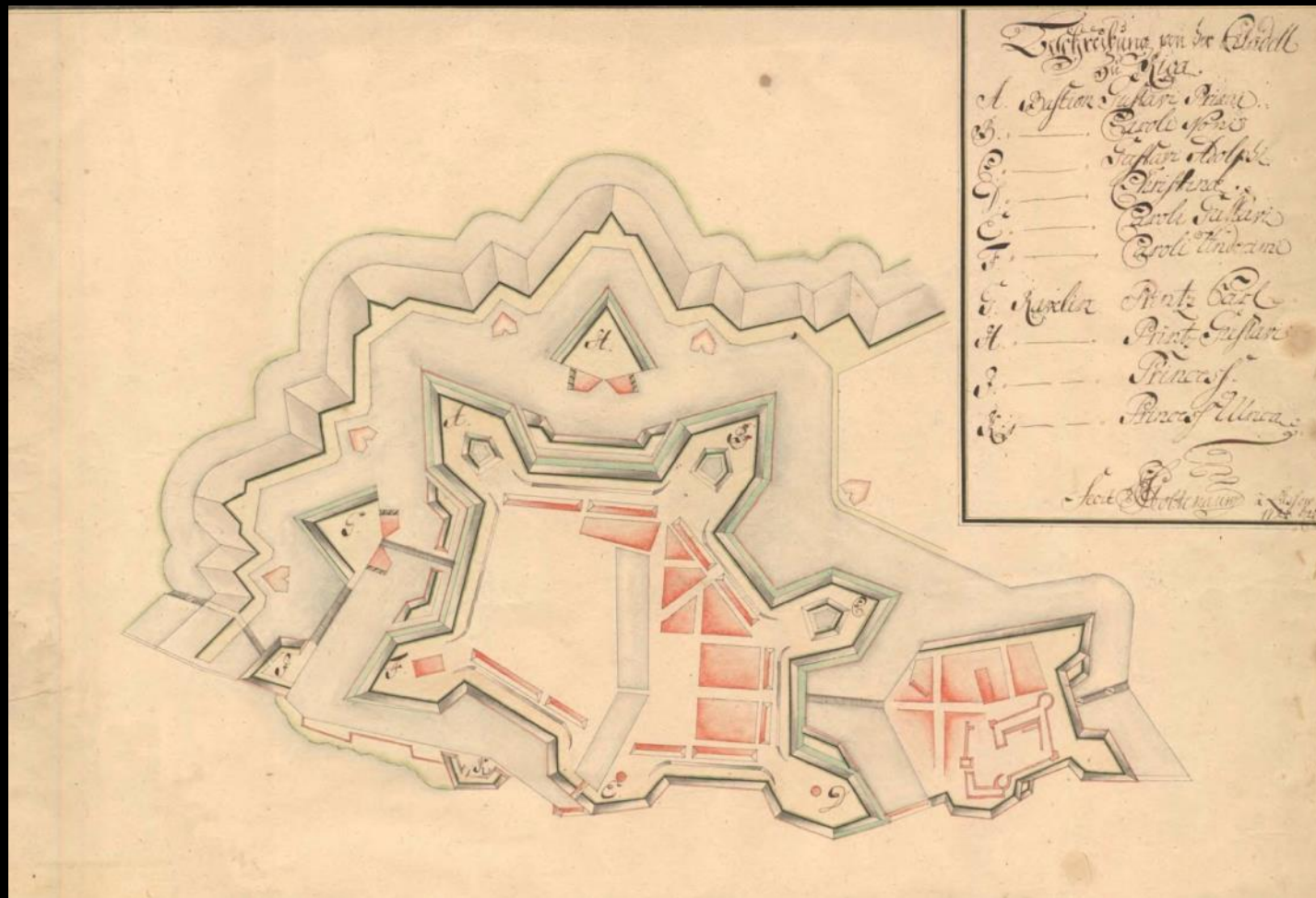
Plan rozbudowy ryskich fortyfikacji w 1680 roku
(NN, 1887)

Twierdze:

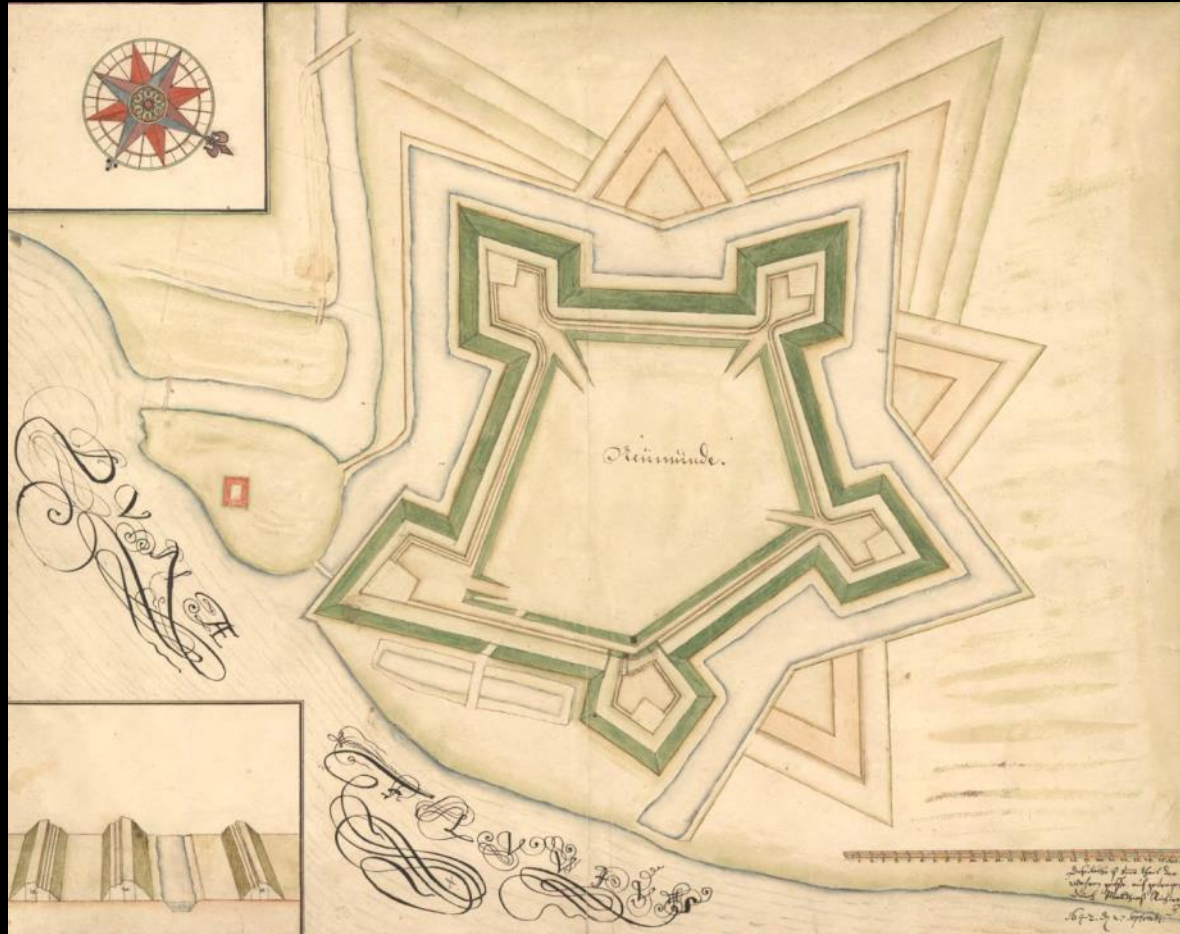
Miasto Ryga
(NN, 1710)

Twierdze:

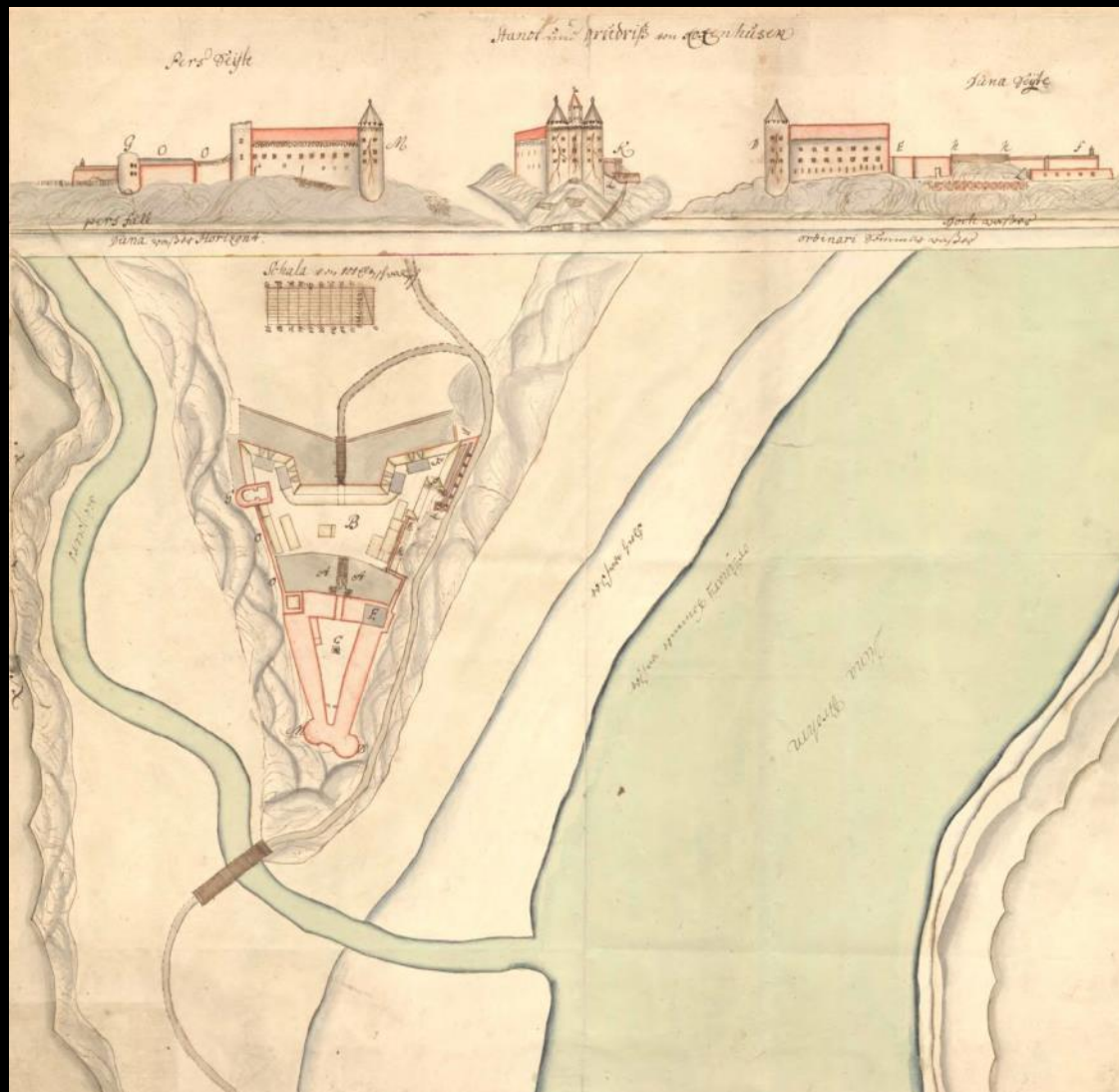
Plan cytadeli ryskiej
(NN, 1723)

Twierdze:

Fort Cobron
(NN, 1630)

Twierdze:

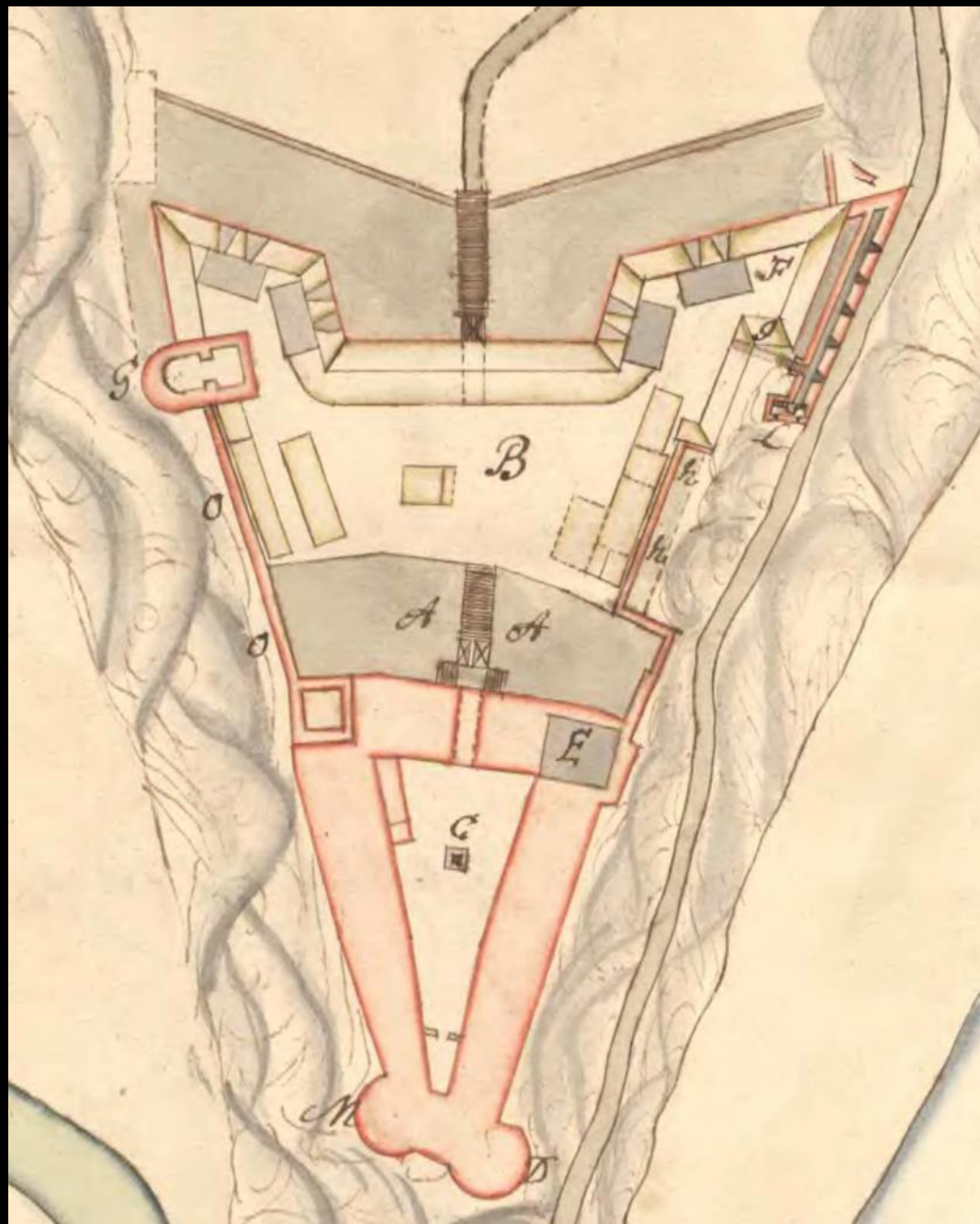

Twierdza w Kokenhausen
(Koknese)
(NN, b.d.)

Twierdze:

Twierdza w Kokenhausen
(Koknese)
(NN, b.d.)

Twierdze:

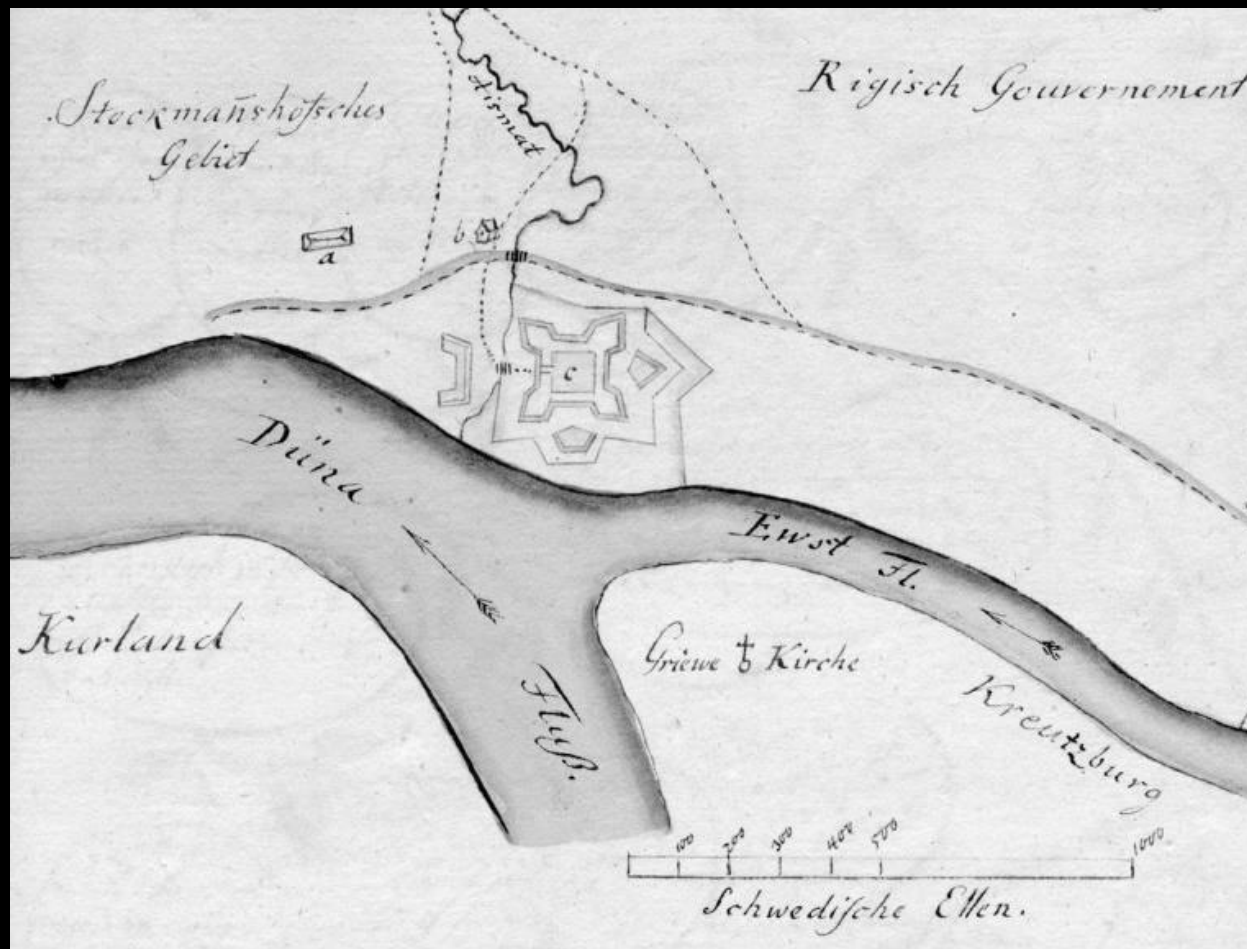
Wysadzenie zamku w Kokenhausen (Koknese) w 1701 roku
(Brotze, 1771)

Twierdze:

Ruiny zamku w Kokenhausen (Koknese)
(Zairon, 2014)

Twierdze:

Plan fortyfikacji w miejscu ujścia rzeki Ewikszty do Dźwiny (Brotze, 1801)

Twierdze:

Twierdza w Dyneburgu
(Daugavpils)
(NN, b.d.)

Twierdze:

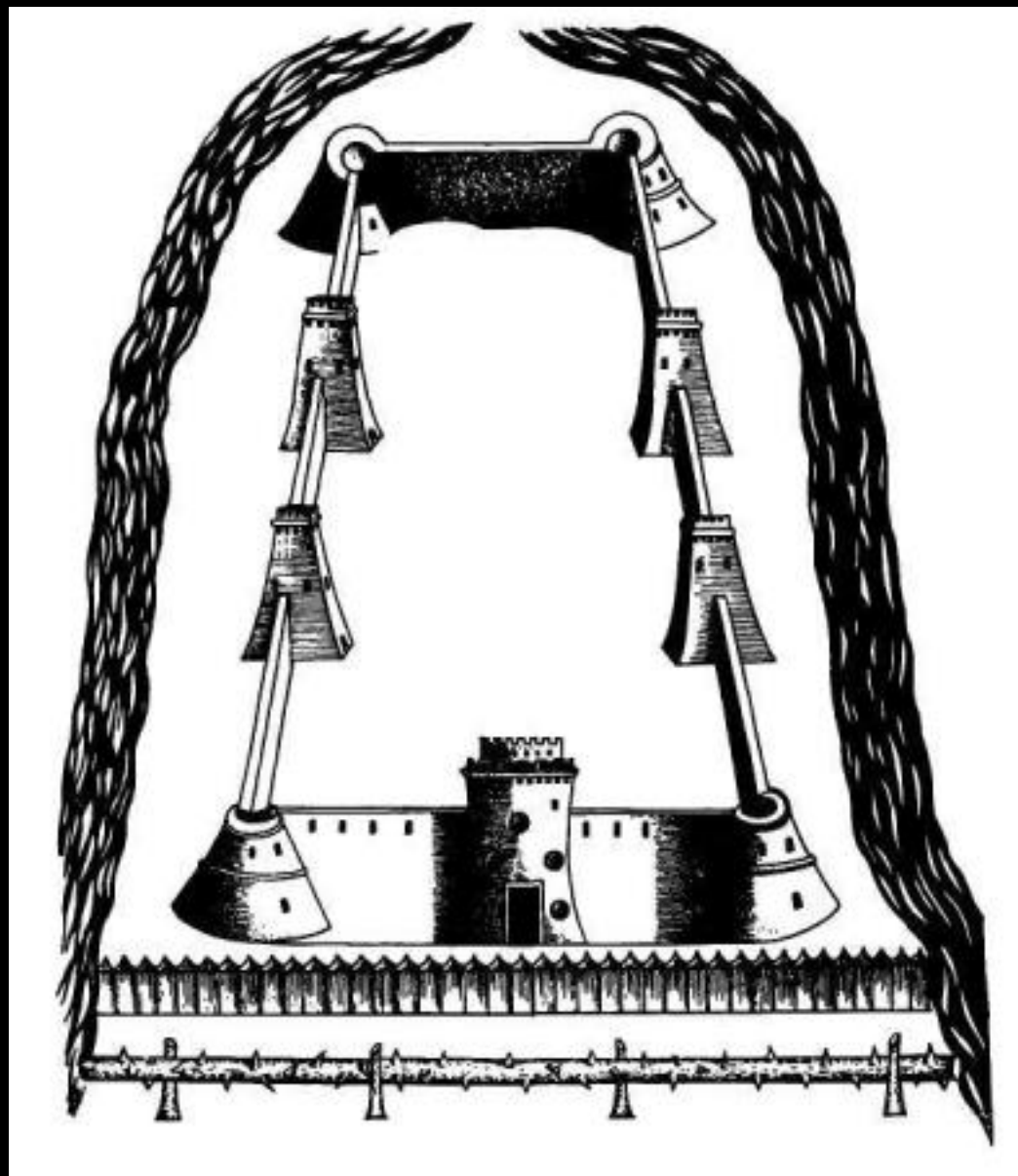
Twierdza w Połocku (Полацк)
(NN, b.d.)

Twierdza:

Twierdza w Turowli (Туроўля)
(Pachołowiecki, 1837)

Twierdze:

Twierdza w Ule (Ўла)
(Ткачоў, 1991)

Twierdze:

Twierdza w Witebsku (Віцебск)
(NN, 1664)

Obleżenia:

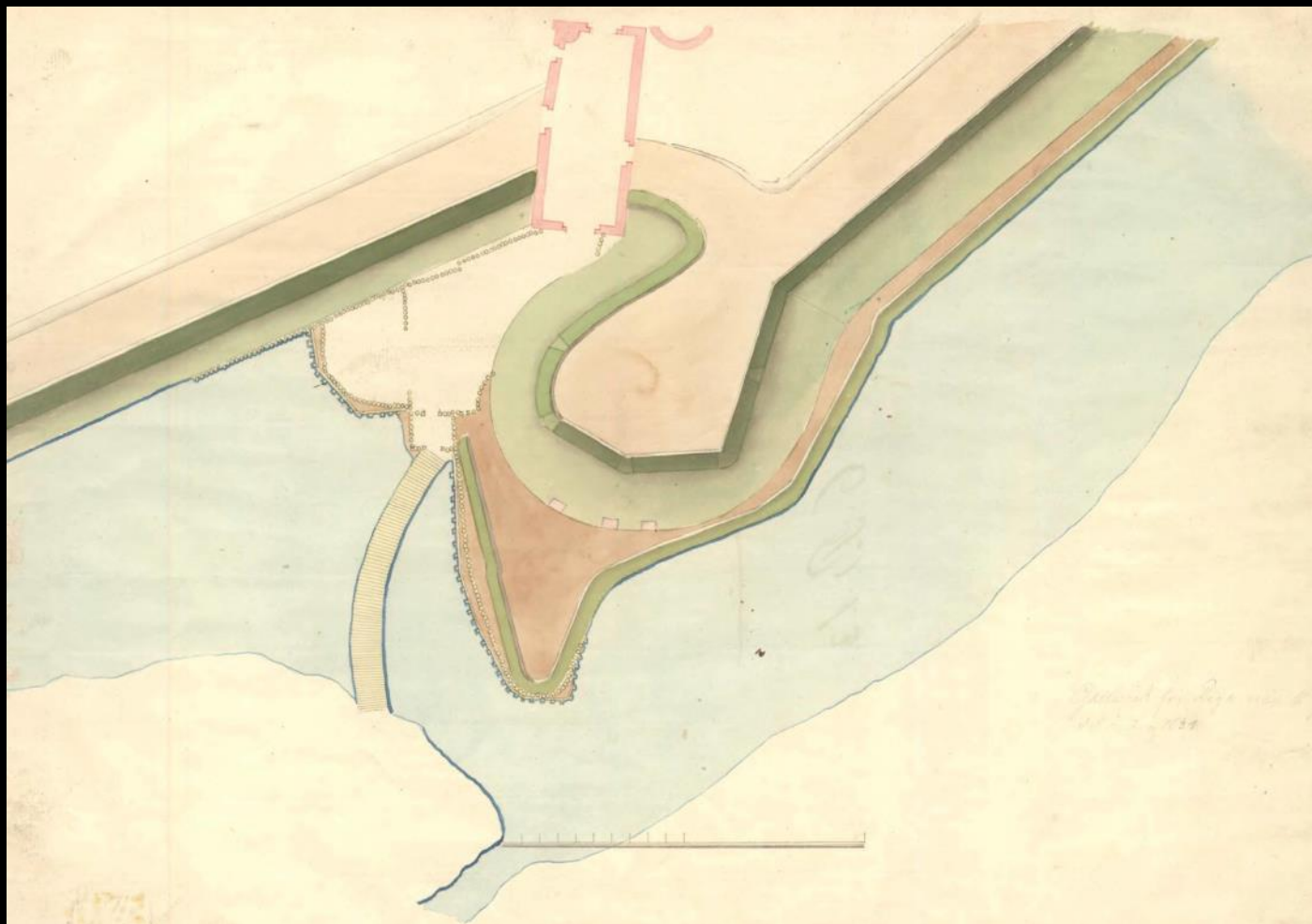
Obleżenie Neumunde w 1701 roku
(NN, b.d.)

Obleżenia:

Obleżenie Rygi w 1621 roku
(NN, [1621])

Obleżenia:

Bastion Piaskowy w 1621 roku
(NN, 1621)

Obleżenia:

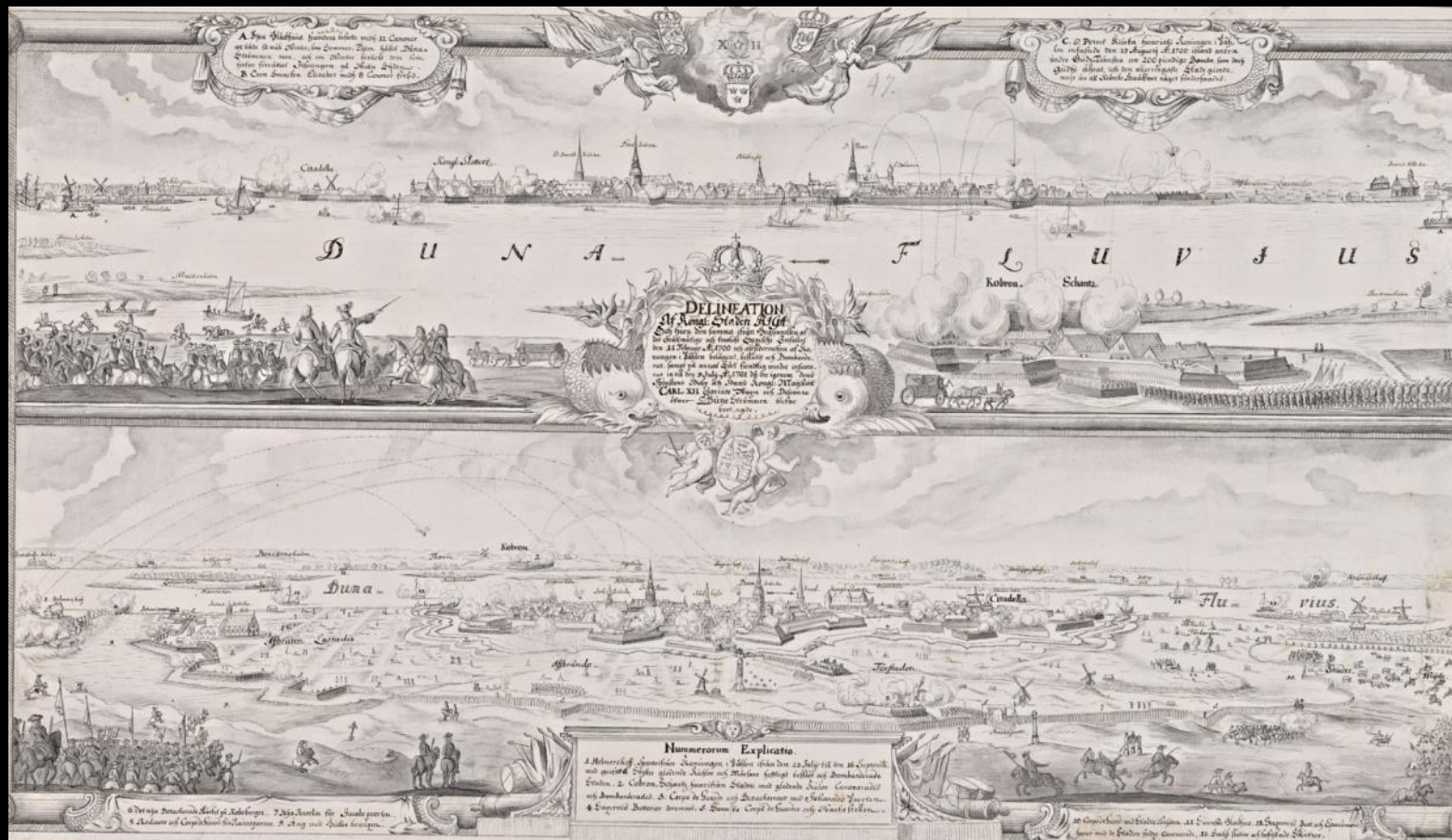
Baszta prochowa
(Delso, 2012)

Obleżenia:

Obleżenie Rygi w 1656 roku
(Pufendorf, 1696)

Obleżenia:

Obleżenie Rygi w latach 1700-1701
(Litheim, & Dahlbergh, [1700-1725])

Obleżenia:

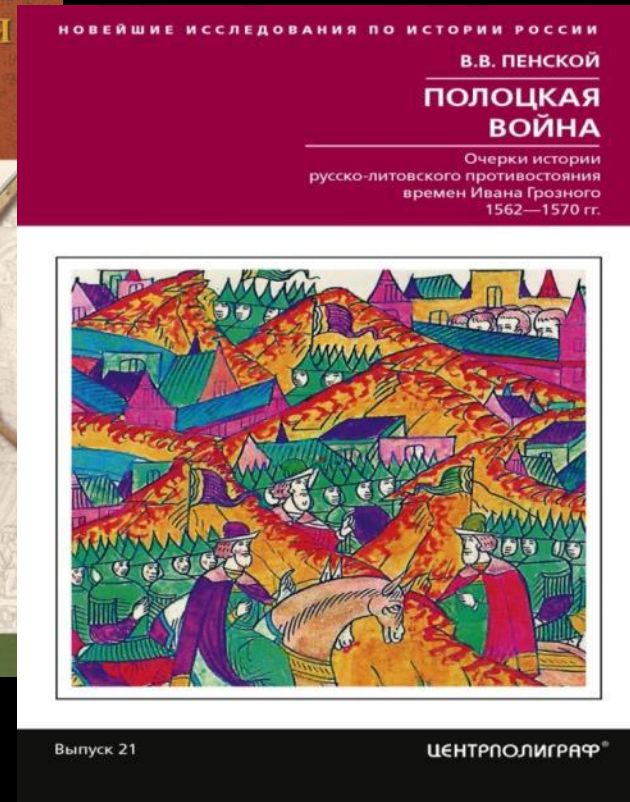
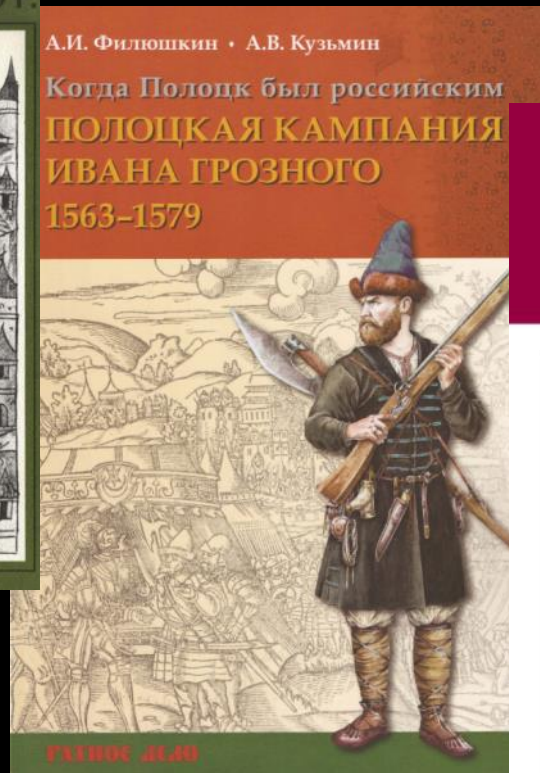
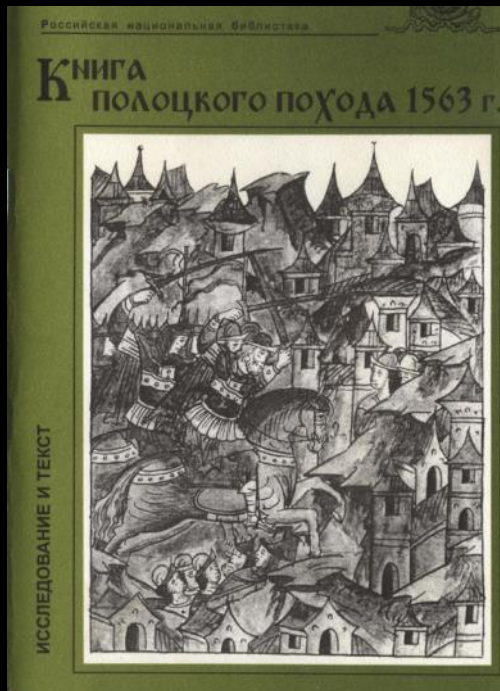
Szwedzi atak na saskie i rosyjskie pozycje obleżnicze wokół Rygi w 1701 roku (Brotze, 1771)

Obleżenia:

Obleżenie Zelborka (Selpils) w 1704 roku
(Brotze, 1771)

Obleżenia:

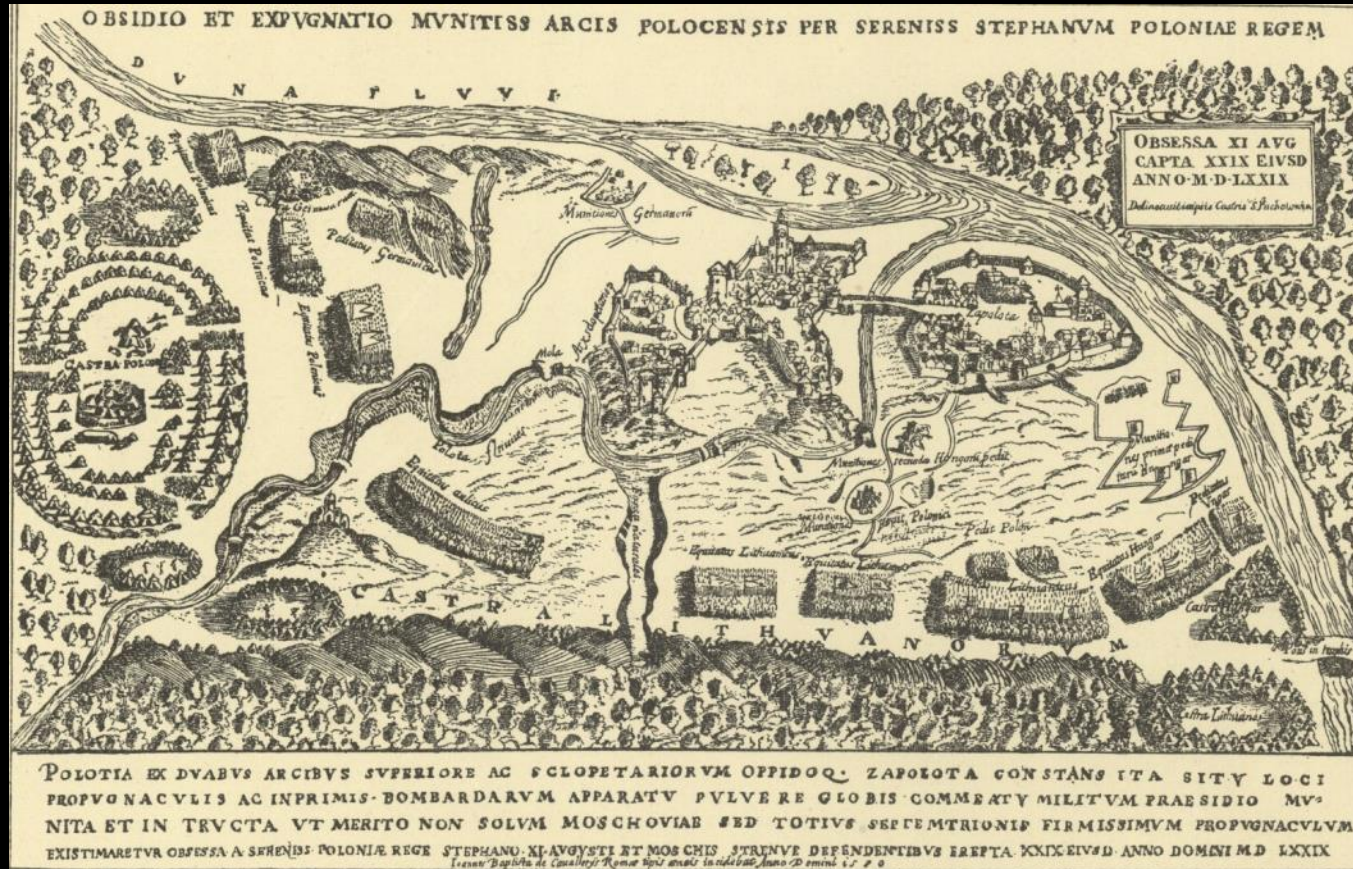
Obleżenie Połocka w 1563 roku
(Petrov, 2004; Filiushkin, & Kuz'min, 2017; Penskoï, 2019)

Obleżenia:

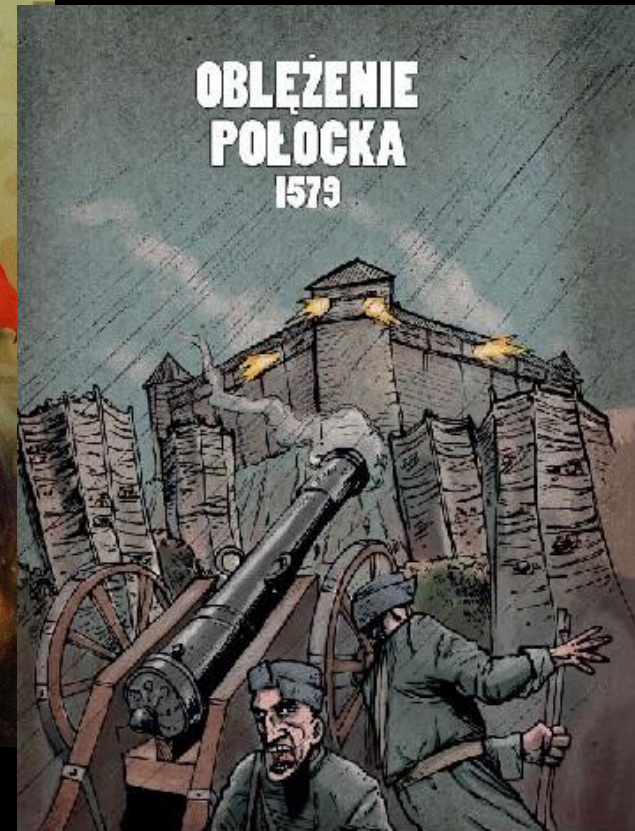
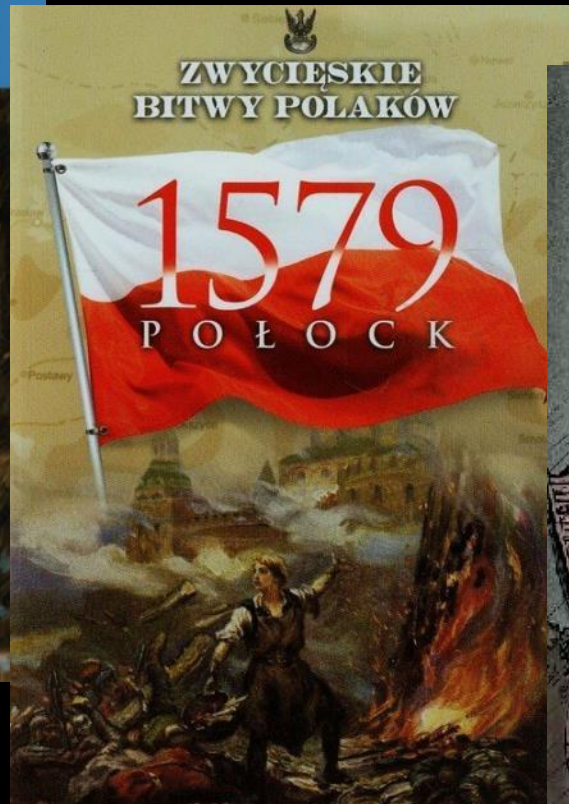
Obleżenie Połocka w 1579 roku
(Mack, [1579])

Obleżenia:

Obleżenie Połocka w 1579 roku
(Cavalieri, Davignon, Korkunov, & Pachołowiecki, b.d.)

Obleżenia:

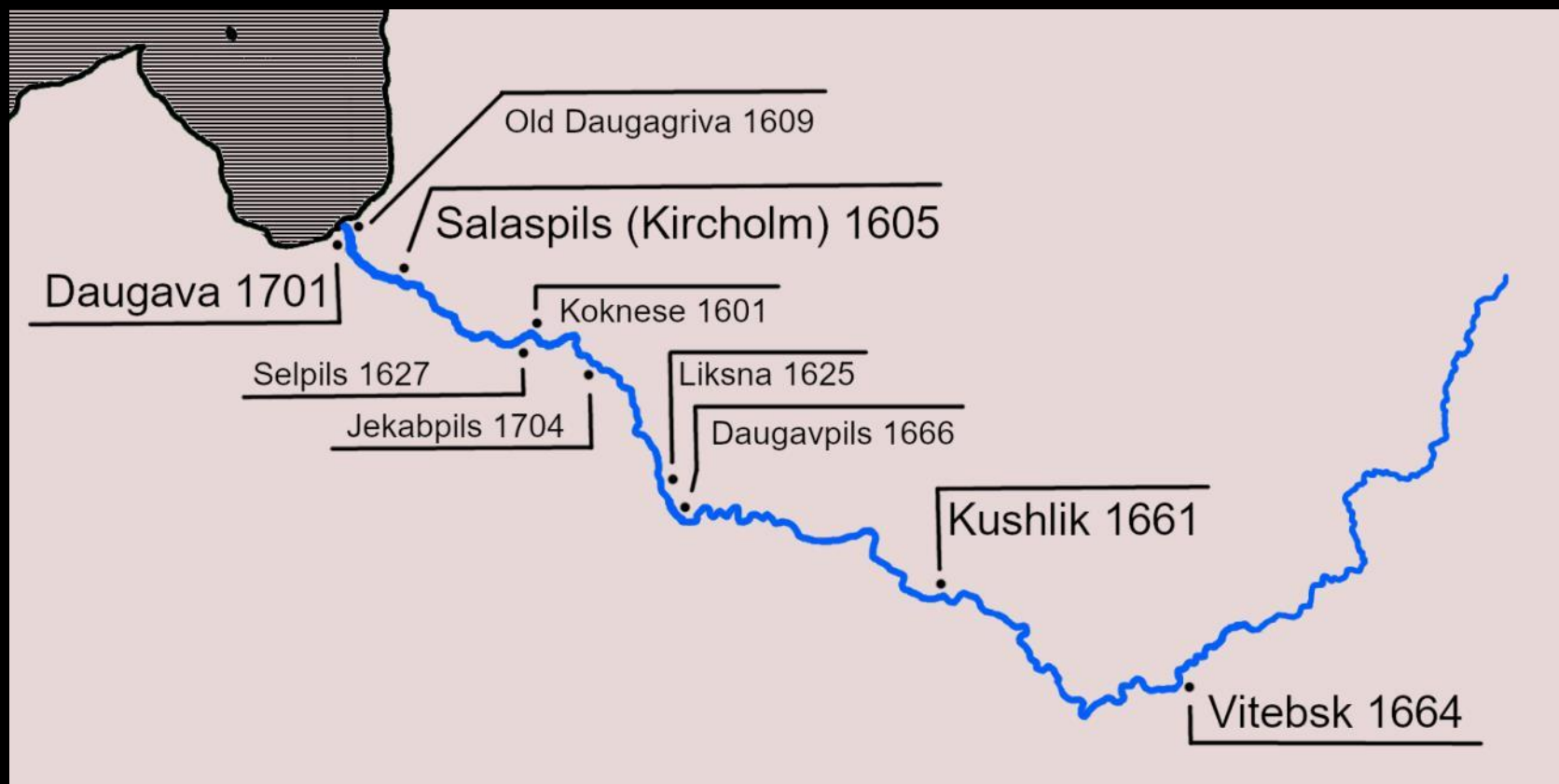

Obleżenie Połocka w 1579 roku
(Kupisz, 2014; Olejnik, 2015; Gajewski, 2015)

Obleżenia:

1. **Witebsk:** 1502, 1507, 1513, 1516, 1518, 1519, 1520, 1522, 1534, 1535, 1536, 1562, 1563, 1568, 1569, 1633, 1654, 1708
2. **Połock:** 1502, 1507, 1508, 1512–1513, 1515, 1518, 1519, 1520, 1522, 1535, 1536, 1562–1563, 1564, 1579, 1633, 1654
3. **Ryga z szansem Cobrona:** 1559, 1601, 1605, 1617, 1621, 1656, 1657–1658, 1700–1701, 1710
4. **Dyneburg:** 1577, 1627, 1655, 1656, 1663–1664, 1665–1666
5. **Kokenhausen:** 1577, 1600, 1601, 1608, 1625, 1656, 1700
6. **Wieliz:** 1562, 1568, 1580, 1581, 1632, 1655
7. **Dyament:** 1558, 1608, 1609, 1617, 1621
8. **Neumünde:** 1656, 1700, 1701, 1710
9. **Druja:** 1632, 1654, 1655, 1664
10. **Zelbork:** 1625, 1627, 1704
11. **Uła:** 1568, 1579, 1654
12. **Dzisna:** 1654, 1660
13. **Suraż:** 1568, 1632

Bitwy:

Bitwy nad Dźwiną
(opracowanie własne)

Bitwy:

Przeprawa szwedzkich wojsk przez Dźwinę w 1701 roku
(NN, 1701a)

Bitwy:

Bitwa nad Dźwiną w 1701 roku
(Stawert, 1707)

Bitwy:

Bitwa nad Dźwiną w 1701 roku
(NN, 1701b)

Bitwy:

Bitwa nad Dźwiną w 1701 roku
(Lemke, b.d.)

Bitwy:

Bitwa pod Kircholmem (Salaspils) w 1605 roku
(Snayers, 1630)

Bitwy:

Bitwa pod Kircholmem (Salaspils) w 1605 roku
(Stachowicz, b.d.)

Bitwy:

Bitwa pod Kircholmem (Salaspils) w 1605 roku
(Suchodolski, 1858)

Bitwy:

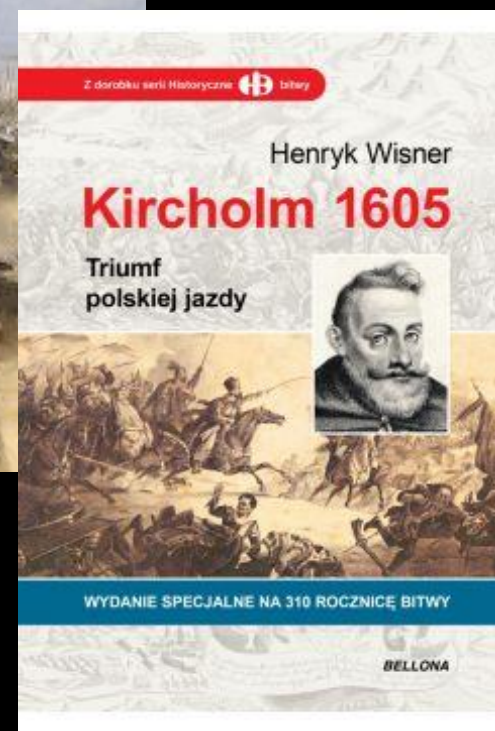
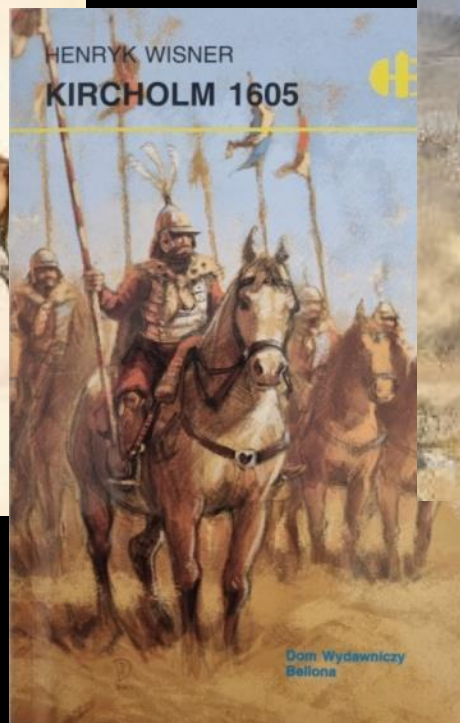
Bitwa pod Kircholmem (Salaspils) w 1605 roku
(Kossak, 1925)

Bitwy:

Pomnik upamiętniający bitwę pod Kirchholmem (Salaspils) w 1605 roku (Paździora, 2007)

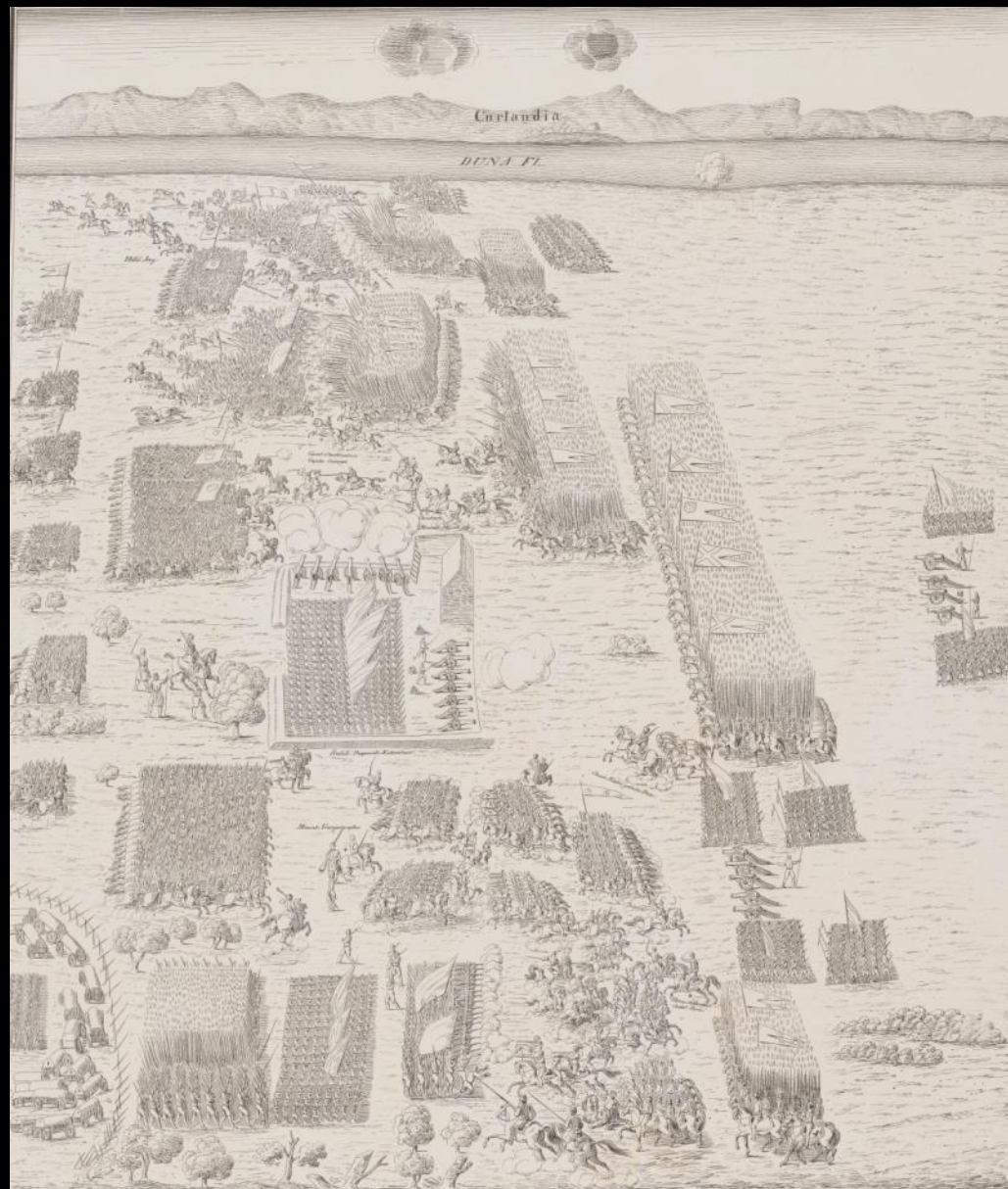
Bitwy:

Monografie bitwy pod Kircholmem (Salaspils) z 1605 roku autorstwa Henryka Wisnera
(Wisner, 1985, 2005, 2011, 2016)

Bitwy:

Bitwa pod Kokenhauzem
(Koknese) w 1601 roku
(Arnout, Engelmann,
& Lauro, b.d.)

Bitwy:

Bitwa pod Jakobstadt (Jekabpils) w 1704 roku
(Brotze, 1782)

Bitwy:

Stefan Czarniecki podczas wojny z Rosją
(Suchodolski, b.d.)

Bitwy:

STUDIA Z DZIEJÓW STOSUNKÓW
RZECZYPOSPOLITEJ Z PAŃSTWEM MOSKIEWSKIM W XVI-XVII WIEKU

KRZYSZTOF KOSSARZECKI
(Biblioteka Narodowa)

**KAMPANIA LETNIO-JESIENNA 1661 ROKU
NAD DŹWINĄ I BITWA POD KUSZLIKAMI**

Strona artykułu poświęconego bitwie pod Kuszlikami autorstwa Krzysztofa Kossarzeckiego
(Kossarzecki, 2013)

Cel

- Jak wygląda podstawa źródłowa i literaturowa tematu?
- Jakie twierdze znajdowały się nad Dźwiną?
- Które z tych twierdz były najczęściej oblegane?
- Jakie bitwy stoczono nad rzeką?
- Jak przeszkoda na rzece Dźwinie prezentuje się na tle przeszkód na Dnieprze, Dunaju, Wiśle i Wołdze?

Bitwy:

Bitwa pod Warszawą w 1656 roku
(Lemke, b.d.)

Bitwy:

Bitwa pod Orszą (Орша) w 1514 roku
([Krell], [1534-1530])

Bitwy:

Bitwa pod Mohaczem (Mohács) w 1526 roku
(NN, 1555)

Bitwy:

Bitwa pod Wiedniem w 1683 roku
(Geffels, [1683-1694])

Bitwy:

Bitwa pod Blenheim w 1704 roku
(NN, [1720-1730])

Bibliogarfia

1. Arnout, J. B., Engelmann, G., & Lauro G. (b.d.). [*Plan bitwy pod Kokenhausen*]. (G.11000/III). Biblioteka Narodowa, Polska.
<https://polona.pl/item/plan-bitwy-pod-kokenhausen,MTQyMzY3NDU3/0/#info:metadata>.
2. Brotze J. C. (1771) *Sammlung Verschiedener Liefländischer Monumente, Prospecte, Wapen, Zweiter Teil*. (vol. 1) Latvijas Universitate Akadēmiskā biblioteka. <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/2359>.
3. Brotze J. C. (1773) *Sammlung Verschiedener Liefländischer Monumente, Prospecte, Wapen, Zweiter Teil*. (vol. 2) Latvijas Universitate Akadēmiskā biblioteka. <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/2360>.
4. Brotze J. C. (1782) *Sammlung Verschiedener Liefländischer Monumente, Prospecte, Wapen, Zweiter Teil*. (vol. 3) Latvijas Universitate Akadēmiskā biblioteka. <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/2395>.
5. Brotze J. C. (1801) *Sammlung Verschiedener Liefländischer Monumente, Prospecte, Wapen, Zweiter Teil*. (vol. 9) Latvijas Universitate Akadēmiskā biblioteka. <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/2376>.
6. Caune, A. & Ose, I. (2004) *Latvijas 12. gadsimta beigu – 17. Gadsimta vācu piļu leksikons (Latvijas viduslaiku pilis, 4)*. Latvijas vēstures institūta apgāds.

Bibliografia

7. Cavalieri, G. B., Davignon, J. F., Korkunov, M. A., & Pachołowiecki, S. (b.d.). *Obsidio et expugnatio mvnitiss Arcis Polocensis per Sereniss. Stephanvm Poloniae Regem*. [s.n.]. (ZZK 28 023). Biblioteka Narodowa, Polska.
<https://polona.pl/item/obsidio-et-expugnatio-mvnitiss-arcis-polocensis-per-sereniss-stephanvm-poloniae-regem,NDIyMTY3ODQ/0/#info:metadata>.
8. Delso, D. (2012). *Torre del Polvorín*.
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Torre del Polvor%C3%ADn, Riga, Letonia, 2012-08-07, DD_01.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Torre_del_Polvor%C3%ADn,_Riga,_Letonia,_2012-08-07,_DD_01.JPG).
9. Filiushkin, A. I., & Kuz'min, A. V. (2017). *Kogda Polotsk byl rossiiskim. Polotskaia kompaniia Ivana Groznogo 1563–1579 gg.* Russkie Vitiazi.
10. Gajewski, W. (2015). *Oblężenie Połocka 1579*. Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej.
11. Geffels, H. ([1683-1694]). *Entsatzschlacht von Wien 1683*.
https://en.wikipedia.org/wiki/File:Vienna_Battle_1683.jpg.
12. Kossak, W. (1925). *Kircholm*.
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Kirchholm.jpg>.
13. Kossarzecki, K. (2013). Kampania letnio-jesienna 1661 roku nad Dźwiną i bitwa pod Kuszlikami, In M. Nagielski, K. Bobiatyński, P. Gawron (Eds.), *Studia z dziejów stosunków Rzeczypospolitej z Państwem Moskiewskim w XVI–XVII wieku* (pp. 315–344). Inforteditions.

Bibliografia

14. Kościelniak, K. (2019). Polish accounts of the participation of the Lithuanian armed forces in the battle of Kryżbork/Jakobstadt of 26 July (5 August) 1704. *Open Political Science*, 2(1), 174-180. <https://doi.org/10.1515/openps-2019-0016>.
15. Krell, H. ([1524-1530]). *Battle of Orsha on 8 September 1514*. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Autor_nieznany_\(malarz_z_kr%C4%99gu_Lukasa_Cranacha_Starszego\),_Bitwa_pod_Orsz%C4%85.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Autor_nieznany_(malarz_z_kr%C4%99gu_Lukasa_Cranacha_Starszego),_Bitwa_pod_Orsz%C4%85.jpg).
16. Kupisz, D. (2014). *Połock 1579*. Bellona.
17. Lauro, G. (1601). *Daugavgriva castle*. <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Daugavgriva1601.jpg>.
18. Lemke, J. P. (b.d.). *Karl XII går över Düna 1701*. https://en.wikipedia.org/wiki/File:Charles_XII_is_crossing_the_D%C3%BCna,_1701.jpg.
19. Lemke, J. P. (b.d.). *First day of the Battle of Warsawa 1656*. <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:TredagarsslagetvidWarsawa1.jpg>.
20. Litheim J., & Dahlbergh E. ([1700-1725]). *Saxon siege of the major Swedish city of Riga 1700–1701*. https://en.wikipedia.org/wiki/File:Bel%C3%A4gringen_av_Riga_1700.png.

Bibliogarfia

21. Mack, Georg. [1579]. *Warhaffte Contrafactur vnd gewisse Zeitung/ welcher massen die konigliche Wirden in Poln/ die Stat vnnd das Schloß Polotzko in Littawen gelegen/ sampt [...]*. (PAS II 17/5-6 G). Zentralbibliothek Zürich, Szwajcaria. <https://doi.org/10.7891/e-manuscripta-92306>.
22. NN. (1555). *The most detailed depiction of the battle of Mohács*. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Battle_of_Moh%C3%A1cs_1526.png.
23. NN. ([1621]). *Riga 1621 15/8-16/9. "Declaration Welcher massen der Durchleuchtigste, Grossmechtigste Fürst undt Herr, Herr Gustaf Adolf der Reiche Schweden, Gothen und Wenden König, Grossfursten in Finlandt, Hertzogen zu Ehsten und Carelen, Herrn uber Ingermanlandt etc: Haben die löbliche und weitberühmte Stadt Riga, den 13 Augustj belagert, und den 16 Septembris A:o 1621, erobert un einbekommen. Rigas fästningsverk. Svenska arméns befästa läger, circumvallationslinje och attack (truppförbandens kampement i detalj). Teckenförklaring*. (SE/KrA/0425/01/040). Riksarkivet, Szwecja. https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0024601_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-1260%2C568%2C12837%2C7100.

Bibliogarfia

24. NN. (1621). *Östersjöprovinserna. Riga. Utan titel. (Riga)*. (SE/KrA/0406/28/041/002). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012695_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-958%2C162%2C8583%2C4747.
25. NN. ([1624]). *Östersjöprovinserna. Dünamünde. Utan titel. (Dünamünde)*. (SE/KrA/0406/28/010/003). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012349_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-1880%2C-241%2C8699%2C4811.
26. NN. (1630). *Östersjöprovinserna. Cobron. Utan titel. (Cobron)*. (SE/KrA/0406/28/007/017). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012320_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-2241%2C-275%2C9924%2C5488.
27. NN. (1664). *Viciebsk (Viciebsk)*.
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Viciebsk_%D0%92%D1%96%D1%86%D0%B5%D0%B1%D1%81%D0%BA_\(1664\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Viciebsk_%D0%92%D1%96%D1%86%D0%B5%D0%B1%D1%81%D0%BA_(1664).jpg).
28. NN. (1680). *Östersjöprovinserna. Riga. Geometrisch Plaan uthaf Staden Riga Sambt medh Slåttet och Castelet dersammastedes Och hurulunda Hans Konglige Maijt... (Riga)* (SE/KrA/0406/28/041/022 a). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012713_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-1982%2C4250%2C4874%2C2696.

Bibliogarfia

29. NN. (1701a). [*Karl XII övergick natten till den 9 juli 1701 med sin armé floden Düna norr om Riga och slog en sachsisk och rysk armé under Steinaus befäl, som låg lägrad söder om floden.*] (SE/KrA/0426/014/1701:12). Riksarkivet, Szwecja.

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0035072_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-263%2C-95%2C3413%2C1887.

30. NN. (1701b). [*Karl XII övergick natten till den 9 juli 1701 med sin armé floden Düna norr om Riga och slog en sachsisk och rysk armé under Steinaus befäl, som låg lägrad söder om floden.*] (SE/KrA/0426/014/1701:18). Riksarkivet, Szwecja.

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0035073_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-289%2C-100%2C3582%2C1981.

31. NN. (1705). *Östersjöprovinserna. Neumünde /Dünamünde/. Utan titel. (Neumünde/Dünamünde)* (SE/KrA/0406/28/034/027). Riksarkivet, Szwecja.

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012501_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-1863%2C-231%2C8323%2C4603.

32. NN. (1707). *Neumünde (Dünamünde) (Daugavgriva)* (SE/KrA/0406/28/034/033). Riksarkivet, Szwecja.

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012505_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-2226%2C-773%2C13233%2C7318.

Bibliogarfia

33. NN. (1710). *Östersjöprovinserna. Riga. Riga Metropolis Livoniae.* (SE/KrA/0406/28/041/040). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012739_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=116%2C-1545%2C13265%2C7336.
34. NN. ([1720-1730]). *The Battle of Blenheim (or Höchstädt), 1704.*
[https://en.wikipedia.org/wiki/File:Copy_after Jan van Huchtenburgh \(Haarlem 1647-Amsterdam 1733\) -
The Battle of Blenheim \(or H%C3%B6chst%C3%A4dt\), 1704. -
RCIN 404899 - Royal Collection.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Copy_after_Jan_van_Huchtenburgh_(Haarlem_1647-Amsterdam_1733)_-The_Battle_of_Blenheim_(or_H%C3%B6chst%C3%A4dt),_1704._-RCIN_404899_-_Royal_Collection.jpg).
35. NN. (1723). *Östersjöprovinserna. Riga. Beschreibung von der Citadell zu Riga.* (SE/KrA/0406/28/041/032). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012723_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-1647%2C-230%2C8307%2C4594.
36. NN. (1887). *Östersjöprovinserna. Riga. Rygha Stadh medh dess Fortification 1634. (Riga)* (SE/KrA/0406/28/041/027 a). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012719_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-2440%2C-372%2C13452%2C7439.

Bibliografia

37. NN. (b.d.). [*Swedish army bombarding the fortress of Dunamunde*].
<https://en.wikipedia.org/wiki/File:Ustdvinsk.jpg>.
38. NN. (b.d.). *Östersjöprovinserna. Dünaburg. Utan titel. (Dünaburg)*
(SE/KrA/0406/28/009/001). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012347_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=0%2C-1419%2C14686%2C8122.
39. NN. (b.d.). *Östersjöprovinserna. Kokenhausen. Standt und Grundriss von Kokenhusen.* (SE/KrA/0406/28/021/006). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0012380_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-2698%2C-285%2C10272%2C5681.
40. NN. (b.d.). Polen. Polotsk / Polock. Utan titel. (Polotsk/Polock)
(SE/KrA/0406/17/010/001). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0007257_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-189%2C1158%2C7475%2C3946.
41. Olejnik, K. (2015). *Połock 1579*. Bellona, & Edipresse Polska.
42. Örnehufvud, O. ([1624]). *26. Dunawmunne.* (SE/KrA/0414/0011/0026).
Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0024264_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-970%2C-323%2C11732%2C6488.

Bibliografia

43. Ose I. (2007). *Daugavgrīvas cietokšņa būvvēsture*. Latvijas Vēstures institūta apgāds.
44. Pachołowiecki, Stanisław. (1837). *Descriptio Ducatus Polocensis. S. Palachowin. Ioa. Baptista de Cavalleriis Romae ipsiis aeneis incidebat ac Anno Domini 1580*. [M. A. Korkunov, Ed.]. Tipografiya Imperatorskoy Akademii Nauk. (sygn. M IV 079). PAN Biblioteka Kórnicka, Polska. https://platforma.bk.pan.pl/pl/bib_records/194287.
45. Pachołowiecki, Stanisław. (1837). *Descriptio Ducatus Polocensis. S. Palachowin. Ioa. Baptista de Cavalleriis Romae ipsiis aeneis incidebat ac Anno Domini 1580*. [M. A. Korkunov, Ed.]. Tipografiya Imperatorskoy Akademii Nauk. (sygn. M II 296). PAN Biblioteka Kórnicka, Polska. https://platforma.bk.pan.pl/pl/bib_records/194288.
46. Paździora, M. (2007). *Obelisk bitwy pod Kircholmem, Kircholm (Salaspils), Łotwa*. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kircholm_pomnik.jpg.
47. Penskoi, V. V. (2019). *Polotskaia voina. Ocherki istorii russko-litovskogo protivostoianiiia vremen Ivana Groznogo. 1562–1570*. Tsentrpoligraf.
48. Petrov, K.V. (2004). *Kniga Polotskogo pokhoda 1563 g. (Issledovaniye i tekst)*. Rossiyskaya natsional'naya biblioteka.
49. Pufendorf, S. (1696). *De rebus a Carolo Gustavo Sveciae rege gestis commentariorum libri septem*. Sumptibus Christophori Riegelii.

Bibliografia

50. Snayers, P. (1630). *Bitwa pod Kircholmem*.
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Kirholm_1605_I.JPG.
51. Stachowicz, M. (b.d.). *Karol Chodkiewicz pod Kircholmem*. (G.33931). Biblioteka Narodowa, Polska. <https://polona.pl/item/karol-chodkiewicz-pod-kircholmem,NTU1OTE1/0/#info:metadata>.
52. Stawert, D. (1707). Battle for the Crossing of the Dvina, 1701.
https://en.wikipedia.org/wiki/File:Battle_of_D%C3%BCna,_1701.png.
53. Suchodolski, J. (1858). *Chodkiewicz pod Kircholmem*.
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:January_Sucholdovski_A_kircholmi_csata_\(1858\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:January_Sucholdovski_A_kircholmi_csata_(1858).jpg).
54. Suchodolski, J. (b.d.). *Stefan Czarniecki during Polish-Russian War*.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stefan_Czarniecki_during_Polish-Russian_War.png.
55. Szymborski, G. (2015). *Wyprawa Fryderyka Augusta I do Inflant w latach 1700–1701 w świetle wojny domowej na Litwie*. Inforteditions.
56. Thomé, H. ([1621-1638]). *No 15. Wir Riga fortificiret[...]* (SE/KrA/0414/0012/0015). Riksarkivet, Szwecja.
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0024299_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-3341%2C-187%2C11680%2C6459.

Bibliogarfia

56. Tkačou, M. A. (1991). *Zamki i lyudzi*. Navuka i technika.
58. Tkačou, M. A. (2005). *Zamki Bielarusi*. Bielarus.
59. Wisner, H. (1985). *Kirholm 1605*. Bellona.
60. Wisner, H. (2005). *Kirholm 1605*. Bellona.
61. Wisner, H. (2011). *Kirholm 1605*. Bellona.
62. Wisner, H. (2016). *Kirholm 1605. Triumf polskiej jazy*. Bellona.
63. Zairon. (2014). Koknese Castle ruins, Koknese, Latvia.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Koknese_Burg_Koknese_04.JPG.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Mariusz Balcerek

ORCID: 0000-0002-1007-8042

<https://www.researchgate.net/profile/Mariusz-Balcerek>

Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu

Książnica Kopernikańska w Toruniu